

امنیت فضای مجازی و دفاع الکترونیکی

جلسه چهل و دوم

فصل سوم: احکام امنیت فضای مجازی

۹۶/۲/۲۱

۱۰- برداشت متعدد از کارت پول:

اگر مال مسروق از خودپرداز با احراز شرائط دیگر طی چند بار برداشت به حد نصاب برسد آیا دست سارق قطع می‌شود؟ این مسأله شبیه مسأله‌ای سنتی است که سارق طی چند بار سرقت به خانه‌ای به حد نصاب سرقت ببرد.

شیخ طوسی (م. ۴۶۰) ابتدا فرموده که اگر کسی شب اول نصف نصاب بردارد و شب دوم برگردد و نصف نصاب بردارد قطع دست نمی‌شود.

قول اول: شیخ در خلاف، ابن حمزه در وسیله، به دلیل اصل برائت ذمه و احتمال قطع به دلیل عدم تفصیل ادله حدّ

قول دوم: شیخ در مبسوط، ابن ادریس در سرائر، ابن براج در مهذب، قطع می‌شود چون حرز را شکسته و به اندازه نصاب برده و ادله اثبات حدّ «من سرق ربع دینار فعليه الحد» و السارق و السارقه فاقطعوا ایدهما» (تفصیل نداده

قول سوم: علامه در مختلف: معیار اشتهار هتک حرز است

قول چهارم: علامه در قواعد: معیار قصر زمان است (فخر المحققین: مرادشان تسمیه عرفی سرقت واحد است= قول پنجم)

قول پنجم: صیمری در غایة المرام، شهید اول در لمعة، شهید ثانی در شرح لمعة، فاضل هندی در کشف اللثام، معیار صدق وحدت سرقت است عرفاً

قول مختار:

در این حال می‌توان چنین استدلال کرد:
اگر حرز را بشکنند و بار اول کمتر از مقدار نصاب بدزدند و بار دوم برگردد، اگر رفت و برگشت مجدد، در مجموع در عرف یک سرقت حساب شود، دستش قطع می‌شود. ولی اگر عرفاً دو سرقت حساب شود ادله اثبات قطع دست از آن خارج است.

دلیل اول: چون ظهور ادله‌ای که اثبات حدّ می‌کند در ارتکاب سرقت، در فعل واحد است نه افعال متعدد.

عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: لَا يُقَطَّعُ يَدُ السَّارِقِ حَتَّى تَبْلُغَ سَرِقَتُهُ رُبْعَ دِينَارٍ وَ قَدْ قَطَعَ عَلِيٌّ ص فِي بَيْضَةِ حَدِيدٍ قَالَ عَلِيٌّ وَ قَالَ أَبُو بَصِيرٍ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع عَنْ أَدْنَى مَا يُقَطَّعُ فِيهِ السَّارِقُ فَقَالَ فِي بَيْضَةِ حَدِيدٍ قُلْتُ وَ كَمْ ثَمَنُهَا قَالَ رُبْعُ دِينَارٍ.

روشن است که کلمه سرقت ظهور در فعل واحد دارد (هر چند صراحت ندارد) و هم بیضه حدید نص در مورد واحد و فعل واحد است بنابر این تسری حکم به مورد بحث ما مشکوک است.

دلیل دوم: در صورت شک اصل برائت و قاعده درء حدود جاری است

چون ادله می‌فهمیم که شارع مقدس نخواستہ برای امور خفیفه‌ای که در جریان زندگی معمولی سرقت می‌شود قطع دست شود. یعنی افرادی که روزی روزمره‌اشان به سرقت امور جزئی می‌گذرد در مذاق شارع نبوده که قطع دست شوند. در حالی که اگر قرار باشد قطع دست صورت گیرد افرادی که به کرات سرقت کرده و پس از چند بار سرقتشان به حد نصاب می‌رسد باید قطع دست شوند. در حالی که این فتوا خلاف حکمتی است که در ذیل روایت صحیحہ محمد بن مسلم آمده بود:

... وَ لَوْ قُطِعَتْ أَيْدِي السُّرَّاقِ فِيمَا هُوَ أَقَلُّ مِنْ رُبْعِ دِينَارٍ لَأَلْفَيْتَ عَامَّةَ النَّاسِ مُقَطَّعِينَ.

بنابر این فردی که در چند بار سرقت، مالی به حد نصاب می‌دزدد و عرفاً فعل او را دوبار سرقت تلقی می‌کنند، قطع دست او لااقل مورد تردید است و قاعده درء حدود در مورد آن جاری است. اما اگر عرف دو فعل او را یک بار سرقت محسوب کند قطع دست جاری است. افرادی چون صیمری، شهید ثانی و دیگران عباراتی دارند که به همین قول اشعار دارد.

به نظر می‌رسد که استدلال شیخ به اطلاق عبارت «من سرق ربع دينار فعليه القطع» برای شمول موارد تعدد فعل سرقت، گرچه ظهور اولی دارد ولی این ظهور در تعارض با ظهور دو روایتی است که در بالا آمد. بلکه روایت دوم که در آن حکمت نصاب قطع دست آمده است ظهور اطلاق فوق را نقض می‌کند.

به نظر می‌رسد که استدلال شیخ به اطلاق عبارت «من سرق ربع دينار فعليه القطع» برای شمول موارد تعدد فعل سرقت، درست نیست چون گرچه ظهور اولی دارد ولی این ظهور در تعارض با ظهور دو روایتی است که در بالا آمد. چون عبارت «أَدْنَى مَا يُقَطَّعُ فِيهِ السَّارِقُ فَقَالَ فِي بَيْضَةِ حَدِيدٍ» و همچنین «كُلُّ مَنْ سَرَقَ مِنْ مُسْلِمٍ شَيْئاً قَدْ حَوَاهُ وَ أَحْرَزَهُ...» ظهور در فعل واحد دارد. ضمن این که در روایت دوم که در آن حکمت نصاب قطع دست آمده است ظهور اطلاق فوق را نقض می‌کند.

خلاصه:

اگر پس از دو یا چند بار سرقت، نصاب حاصل شود در صورتی که عرفاً یک سرقت محسوب گردد حد سرقت جاری است. فاصله زمانی کم، اشتها هتک حرز و اطلاع مالک و مانند آن نیز از مصادیق تعدد عرفی است.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

در اینجا بحث از سرقت حوزه سخت افزار تمام می شود.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

سرقت نرم افزار و سرقت اطلاعات مربوط به بحث از مالکیت فکری است که خود باب مستقلی است و ما بعد از بحث از امنیت فضای مجازی و دفاع الکترونیکی به آن خواهیم پرداخت.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

سرقت شبکه و سرقت خدمات نیز به یکی از سه موضوع سرقت سخت افزار، نرم افزار یا هویت باز می گردد و بحث مستقلی ندارد.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

بحث از سرقت هویت مجازی نیز موکول به عنوان کلی هویت مجازی است که خود دفتری مستقل در بحث ماست. بنابر این بحث از سرقت در اینجا تمام می‌شود.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

بحث از دسترسی نامجاز اگر مربوط به سخت افزار باشد غصب است و حکم خاصی ندارد. بحث دسترسی نامجاز به نرم افزار، بستگی به فعلی دارد که بعد از دسترسی مرتکب می شوند و یا مربوط به مالکیت فکری خود نرم افزار است که گفتیم در دفتر مستقلى به بحث آن خواهیم پرداخت. و اگر مربوط به اطلاعات باشد علاوه بر ارتباط با مالکیت فکری با بحث حریم خصوصی و محرمانگی نیز مربوط است که بحث آن در دفتر پیشین گذشت.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

مباحث بعدی را در دو سطح می‌توان بحث کرد: اول در سطح بحث فردی و دوم در سطح بحث دفاعی

از آنجا که اهمیت بحث در سطح دفاعی از اهمیت بیشتری برخوردار است جلسات بعدی بحث را از اینجا آغاز خواهیم کرد.

سرقت	دسترسی	تغییر	تخریب	اخلال	جعل	
*	*	*	*	*	*	سخت افزار
*	*	*	*	*	*	نرم افزار
*	*	*	*	*	*	شبکه
*	*	*	*	*	*	اطلاعات
*	*	*	*	*	*	خدمات
*	*	*	*	*	*	کاربران

والحمد لله رب العالمين